

The Position of Experimental Planning in the Targeted Development of Scientific-Applied Trainings

ARTICLE INFO

Article Type

Research Article

Authors

Ali Ebrahimi¹

Mohammad Ali Hosseini^{2*}

Kamran Mohammadkhani³

Hamideh Rashadatjoo⁴

How to cite this article

Ali Ebrahimi, Mohammad Ali Hosseini, Kamran Mohammadkhani, Hamideh Rashadatjoo, The Position of Experimental Planning in the Targeted Development of Scientific-Applied Trainings, *Journal of Islamic Life Style Centeredon Health*, 2023:6(4); 237-253

1. PhD student, Department of Higher Education Management, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2. Visiting Professor, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author).

3. Associate Professor, Department of Higher Education Management, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

4. Associate Professor, Department of Higher Education Management, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: mahmaimy2020@gmail.com

Article History

Received: 2022/11/12

Accepted: 2023/01/21

ABSTRACT

Purpose: Land use planning is increasingly important in the field of skill higher education programs that are related to human development and knowledge-based economy. The current research was carried out with the aim of providing a framework for the optimal application of land use planning in the development of scientific-applied education.

Materials and Methods: Its method is mixed (quantitative-qualitative) of exploratory type. In the qualitative section, all databases and experts were included as a statistical population because the sample size was not known in advance. In the quantitative part, all the scientific-practical experts of the country were considered as the statistical population, and due to the size of the population and geographical distribution, cluster sampling was used and five provinces of East Azarbaijan, Isfahan, Bushehr, Tehran and Razavi Khorasan were selected as clusters. Due to the non-uniformity of the population and the number of higher scientific-applied education centers in the provinces, using quota sampling and a 5% error. From Morgan's table and Cochran's formula, 326 people were selected as a sample and tested. In the field section, the researcher-made questionnaire was considered as a data collection tool. The validity of the questionnaire was confirmed through content and form validity using the opinions of 30 experts. The reliability of the questionnaire was also obtained by the internal consistency method (Cronbach's alpha). Due to the acute conditions caused by the corona pandemic, the questionnaire was designed electronically and sent to the provinces through Pursline system. In the qualitative section, MAXQDA software was used to ensure the adequacy of similar data, qualitative data analysis, coding and classification. The method of qualitative data analysis is thematic analysis. In the field section, descriptive and inferential statistics were used using SPSS software and SMART PLS graphic interface.

Findings: In the research results, 5 dimensions, 21 factors and 35 components were obtained. In examining the current situation, all of these dimensions were lower than the average variance and did not have a suitable situation. But it was at the expected level due to the obtained high averages in a favorable situation. In the field of mechanism and framework, the validity of the final framework including five factors was confirmed by experts.

Conclusion: The findings of the research showed that the obtained dimensions need to provide an executive mechanism or framework.

Keywords: Land Use Planning, Scientific-Applied Higher Education, Sustainable Development

جایگاه برنامه ریزی آمایشی در توسعه هدفمندآموزشهای

علمی- کاربردی

علی ابراهیمی^۱

دانشجوی دکتری، گروه مدیریت آموزش عالی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

محمدعلی حسینی^{۲*}

استاد مدعو، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

کامران محمدخانی^۳

دانشیار، گروه مدیریت آموزش عالی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

حمیده رشادت جو^۴

دانشیار، گروه مدیریت آموزش عالی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده

هدف: برنامه ریزی آمایش سرزمین در زمینه برنامه های آموزش عالی مهارتی که با توسعه انسانی و اقتصاد دانش بنیان در ارتباطند اهمیت فزاینده^۱ای دارد. پژوهش حاضر با هدف ارائه چارچوبی برای کاربست بهینه برنامه ریزی آمایش سرزمین در توسعه آموزش^۲های علمی- کاربردی انجام پذیرفت. روش آن آمیخته (کمی- کیفی) از نوع اکتشافی است.

مواد و روش ها: دربخش کیفی کلیه پایگاه داده ها و نیز خبرگان بعنوان جامعه آماری قرارداشتند چون حجم نمونه از قبل مشخص نبود ملاک برای تعیین حجم نمونه، تکرار مطالب و اشباع داده ها لحاظ و تعداد ۲۳ نفرمورد مصاحبه نیمه ساختمند قرارگرفتند. در بخش کمی کلیه خبرگان علمی- کاربردی کشور به عنوان جامعه آماری در نظر بودند که بدلیل حجم جمعیت و پراکندگی جغرافیایی از نمونه گیری خوشه^۳ای استفاده و پنج استان آذربایجان شرقی، اصفهان، بوشهر، تهران و خراسان رضوی به عنوان خوشه ها انتخاب شدند. با عنایت به یکسان نبودن جمعیت و تعداد مراکزآموزش عالی علمی- کاربردی استانها، با استفاده از نمونه گیری سهمیه^۴ای و خطای ۵٪ از جدول مورگان و فرمول کوکران، تعداد ۳۲۶ نفر به عنوان نمونه انتخاب و مورد آزمون قرارگرفتند. در بخش میدانی، پرسشنامه محقق ساخته به عنوان ابزار جمع آوری داده ها در نظر گرفته شد. روایی پرسشنامه از طریق روایی محتوایی و صوری با استفاده از نظر ۳۰ نفر از خبرگان مورد تأیید قرارگرفت. پایایی پرسشنامه نیز با روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) بدست آمد. بدلیل شرایط حاد ناشی از پاندمی کرونا، پرسشنامه بصورت الکترونیکی طراحی و از طریق سامانه پرسلاین به استانها ارسال شد. در بخش کیفی برای اطمینان از کفایت داده های مشابه، تحلیل داده های کیفی و کدگذاری و دسته بندی از نرم افزار MAXQDA استفاده شد. روش تحلیل داده های کیفی از نوع تحلیل مضمون است. در بخش میدانی از آمار توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم افزارهای SPSS و روابط گرافیکی SMART PLS استفاده گردید.

یافته ها: در نتایج پژوهش، ۵ بعد، ۲۱ عامل و ۳۵ مولفه بدست آمد. در بررسی وضعیت موجود این ابعاد همگی از میانگین واریانس پایین تر بوده و وضعیت مناسبی نداشتند. اما در وضعیت مطلوب به دلیل میانگین های بدست آمده بالا در سطح مورد انتظار واقع شد. در زمینه سازوکار و چارچوب، اعتبار چارچوب نهایی شامل پنج عامل از منظر خبرگان مورد تأیید قرار گرفت.

نتیجه گیری: یافته های پژوهش نشان دادند که ابعاد بدست آمده نیاز به ارائه ساز و کار اجرایی یا چارچوب دارد.

کلید واژه ها: برنامه ریزی آمایش سرزمین، آموزش عالی علمی- کاربردی، توسعه پایدار.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۸/۲۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۰۱

* نویسنده مسئول: mahmaimy2020@gmail.com

مقدمه

دانشگاه ها و مراکزآموزش عالی به عنوان یک سازمان در توسعه ملی نقش مهمی داشته اند یکی از تاثیرگذارترین سازمان های امروزی دانشگاه ها هستند و نقش آنها از تک نقشی و تک نهادی به چند نقشی و چند نهادی تکامل یافته است (۱).

امروزه، تقاضای زیادی در سطح ملی و منطقه ای از دانشگاه ها وجود دارد اما ضعف در مطالعه بر روی قابلیت های محلی و منطقه ای، عرضه نیروی انسانی تحصیل کرده با تقاضای مرتبط با آنها شکاف قابل توجهی به وجود آورده و موضوع بیکاری فارغ التحصیلان را سبب گردیده است. اکوسیستم دانش و کمک دانشگاه به توسعه منطقه ای مهمترین فرایندهای اکوسیستم دانش هستند که به صورت سرمایه انسانی، سرمایه فرهنگی، سرمایه اجتماعی و سرمایه دانش انباشت میشوند (۲).

اولین و اساسی ترین گام در تدوین و اجرای برنامه آموزشی، اجرای صحیح و مبتنی بر واقعیت های منطقه ای است. تربیت منابع انسانی، تاسیس مراکز آموزش، طراحی برنامه های درسی، تربیت مدرسان، همه مبتنی بر اجرای صحیح برنامه ریزی آمایش سرزمین است (۳). دانشگاه ها، در اکوسیستم توسعه دانش بنیان نقش مرکزی و اکوسیستم های تشکیل دهنده آن نقش کانونی دارند. منطقه نیز در سایه این اکوسیستم دانش جدید بیرونی و جوشیده از دانشگاه را جذب میکند. بنابراین، اگر این اکوسیستم ها در منطقه ای شکل نگرفته باشند، دانشگاه ها نمی توانند به توسعه منطقه ای کمک کنند (۴).

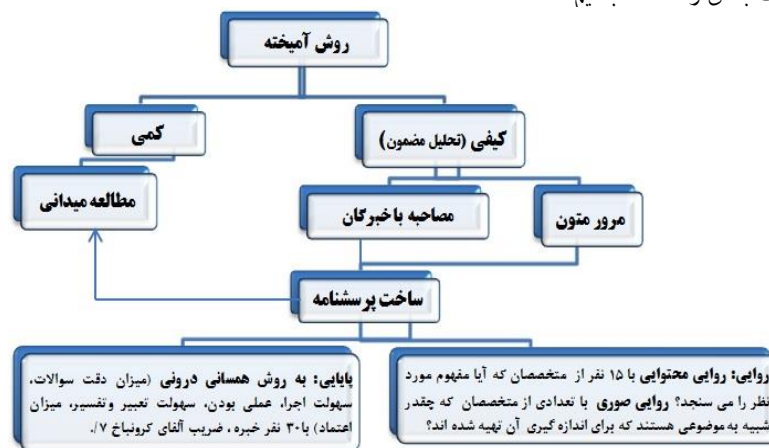
در حال حاضر تعداد ۹۲۷ برنامه مقطع دار و ۱۳۱۹ برنامه درسی کوتاه مدت و تک پودمان در گروه های تخصصی دانشگاه جامع وجود دارد که تمامی آنها به تصویب شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی- کاربردی کشور رسیده و در مراکزآموزش عالی علمی- کاربردی فعال را دارند. مطابق آمار دفتر گسترش دانشگاه جامع علمی- کاربردی ۶۰۱ مرکز در ۵ منطقه آموزشی کشور دارای مجوز فعالیت می باشند. که از این تعداد ۱۹۳ مرکز آموزش عالی در منطقه یک و ۱۱۱ مرکز در منطقه ۴ آموزشی کشورند. بعد از مناطق فوق منطقه ۲ با ۹۳ مرکز، منطقه ۵ با ۸۴ و منطق سه نیز با ۷۹ مرکز به ترتیب در رده های بعدی قرار دارند.

این تحقیق به نوعی مطالعه اکتشافی است که تلاش می‌کند چارچوب موجود در داده‌های بدست آمده را کشف نماید. پژوهش در سه بخش مرور متون، مصاحبه نیمه ساختمند و مطالعه میدانی انجام پذیرفت. در مرور متون پیشینه مورد مطالعه و یافته‌های پژوهشی مرتبط مورد بررسی قرار گرفته و زمینه استخراج ابعاد و مولفه‌های برنامه ریزی آمایش آموزشهای علمی-کاربردی فراهم گردید. در بخش دوم، با خبرگان این آموزشها مصاحبه نیمه ساختمند اکتشافی بعمل آمد. با در نظر گرفتن اشباع نظری داده‌ها، مصاحبه تا نفر ۲۴ ادامه یافت. برای کدگذاری و دسته بندی از نرم افزار MAXQDA استفاده شد. روش تحلیل داده‌های کیفی از نوع تحلیل مضمون ۲ مبتنی بر شبکه مضامین ۳ است، پرسشنامه‌ای برای دریافت نظرات خبرگان علمی-کاربردی به صورت الکترونیکی در سامانه پرسلاین طراحی و پس از اخذ روایی و پایایی در پنج استان آذربایجان شرقی، اصفهان، بوشهر، خراسان رضوی و تهران اجرا و از طریق تحلیل عاملی به چارچوب مود نظر رسید.

با توجه به مطالب فوق محقق به این نتیجه رسید که آیا می‌توان ابعاد و مولفه‌های اثرگذار برنامه ریزی آمایش سرزمین در توسعه آموزشهای علمی-کاربردی را تعیین نمود؟ این ابعاد و مولفه‌ها کدامند؟ وضعیت موجود این آموزشها با توجه به ابعاد و مولفه‌های تعیین شده چگونه است؟ ساز و کارهای کاربردی برنامه ریزی آمایش سرزمین در توسعه آموزشهای علمی-کاربردی کدامند؟ چارچوب مناسب برای بهبود کاربست برنامه ریزی آمایش سرزمین در توسعه آموزشهای علمی-کاربردی کدام است و درجه تناسب این چارچوب از منظر خبرگان علمی-کاربردی به چه صورت می‌باشد؟

مواد و روش‌ها

این تحقیق با روش مطالعات آمیخته ۱ انجام گرفت. با استفاده از این روش که تلفیقی از کمی و کیفی است میتوان بر روی نقاط قوت سرمایه گذاری نموده و نقاط ضعف را جبران نمود، همچنین می‌توان به سوالات تحقیق پاسخ‌هایی جامع تر ارائه نمود و سبب خواهد شد که محدودیت روش‌های تک بعدی را نداشته باشیم.

شکل ۱ - نمای انجام تحقیق آمیخته در این پژوهش

به اشباع نظری دست یافته و کدهای جدیدی استخراج نکرد به همین خاطر مبنای تعداد مصاحبه شونده‌گان همان ۲۳ نفر لحاظ گردید. پس از نهایی شدن پرسشنامه در بخش میدانی، روایی محتوایی (آیا این پرسشنامه مفهوم مورد نظر را می‌سنجد؟) و روایی صوری (چقدر شبیه به موضوعی هست که برای اندازه‌گیری آن طراحی شده است؟) آن انجام پذیرفت. در سنجش پایایی نیز با همسانی درونی تلاش شد میزان دقت، سهولت اجرا، راحتی تفسیر و درجه اعتبار پرسشنامه بدست آید. لذا با ۳۰ نفر از خبرگان، همسانی درونی مورد سنجش قرار گرفت که با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷، به تایید خبرگان منتخب رسید. سپس پرسشنامه بصورت الکترونیکی طراحی و از طریق سامانه Porsline برای ۳۲۶ نمونه پنج استان ارسال شد. در پایان پرسشنامه محقق ساخته دیگری برای تعیین درجه اعتبار چارچوب نهایی پژوهش طراحی و در اختیار ۳۰ نفر از خبرگان

کلید پایگاههای داده‌های داخلی و خارجی جامعه آماری مرور متون و کلید خبرگان علمی-کاربردی جامعه آماری بخش مصاحبه بودند. در تحقیقات کیفی چون حجم نمونه از قبل مشخص نیست، ملاک برای تعیین حجم نمونه، اشباع داده‌ها و تکرار شدن مطالب است. در این رابطه تعداد ۲۳ نفر انتخاب شدند. جامعه آماری بخش میدانی خبرگان علمی-کاربردی کشور بود. بدلیل گستردگی جمعیت و پراکندگی جغرافیایی از نمونه‌گیری خوشه‌ای برای انتخاب استانها استفاده و به صورت تصادفی پنج استان آذربایجان شرقی، اصفهان، بوشهر، خراسان رضوی و تهران از پنج منطقه آموزشی انتخاب گردید. با عنایت به جمعیت و تعداد مراکز آموزش استانها، از نمونه‌گیری سهمیه‌ای با خطای ۰/۵٪ از جدول مورگان و فرمول کوکران استفاده و از میان ۱۷۱۸ نفر جامعه آماری تعداد ۳۲۶ نفر نمونه تعیین گردید. برای جمع‌آوری داده‌های کیفی علاوه بر مرور متون از مصاحبه نیمه ساختمند نیز استفاده شد. پژوهشگر در مصاحبه آخر

- 2 Thematic Analysis
- 3 Thematic Network

- 1- Mixed methods
- 2- Commonwealth of Learning (COL)

وضعیت روابط ابعاد و مولفه ها و چارچوب تدوین شده، از منظر خبرگان تعیین اعتبار شد.

پیشینه پژوهش

"واژه آمایش سرزمین از اصطلاح فرانسوی ۳ به معنای مدیریت سرزمینی است" (۶).

"برنامه آمایش سرزمین مطلوبترین، عادلانه‌ترین و پایدارترین چیدمانی است که سه عنصر کلیدی جمعیت، منابع طبیعی و محیط را در یک منطقه مورد توجه قرار می‌دهد" (۷).

ضرورت آمایش سرزمین را میتوان شناخت فضایی هرمنطقه برای استفاده از توانایی‌های بالقوه منابع طبیعی و منابع انسانی آنها جهت تحقق اهداف توسعه دانست. (۸).

"آمایش آمایش سرزمین عبارت از تنظیم رابطه بین انسان، سرزمین و فعالیت‌های انسانی در سرزمین برای بهره برداری درخور و پایدار از جمیع امکانات انسانی و فضایی برای بهبود وضعیت مادی و معنوی اجتماع در طول زمان است" (۹).

در برنامه ریزی آمایش سرزمین تئوریهای توسعه منطقه‌ای منطقه‌ای عمدتاً ریشه درسه شاخه علوم منطقه‌ای، اقتصاد منطقه‌ای و جغرافیای تئوریک دارند. در توسعه منطقه‌ای از آنجائی که دانشگاه‌ها از جمله پرارزش‌ترین نهادهایی هستند که جامعه برای پیشرفت و توسعه در اختیار خود دارد لذا به عنوان رسمی‌ترین نهاد آموزشی و پژوهشی، نقش ویژه‌ای در فرایند توسعه پایدار منطقه‌ای ایفا میکند. (۱۰).

توسعه پایدار به توسعه‌ای که نیازهای زمان حال را بدون به خطر انداختن موقعیت نسلهای آینده اشاره دارد. این یک اصل سازمان یافته است که منابع طبیعی، خدمات اکوسیستمی را برای توسعه اقتصادی انسانها ارائه میکند. رنه پاست ۴ (۱۹۷۹) سه حوزه را با عنوان اکولوژی، اقتصادی و اجتماعی برای توسعه پایدار پیشنهاد داده و سه شاخص اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی را ارکان اصلی توسعه پایدار می‌نامند (۱۱).

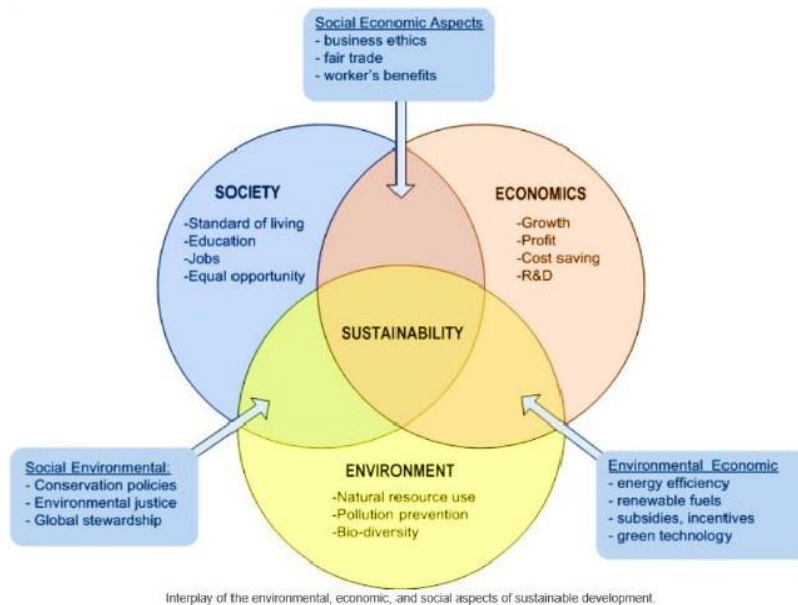
نظریه پردازان معتقدند برنامه‌های توسعه‌ای منجر به پیامدهای منفی همچون عدم فقر زدایی، عدم ایجاد برابری فرصت‌ها، کاهش امنیت غذایی و افزایش تنش‌های اجتماعی و سیاسی و غیره شده است. (۱۲)

علمی- کاربردی گذاشته شد تا نظر خود را درخصوص چارچوب پیشنهادی اعلام نمایند.

یافته‌ها

تحلیل داده‌های کیفی از نوع تحلیل مضمون با شبکه مضامین ۱ است. مضمون‌ها عنصر کلیدی تلقی میشوند، کارشناسان تحلیل مضمون فرایندی چندمرحله‌ای را برای تحلیل مضمون ارائه داده‌اند که شامل کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی به منظور یکپارچه سازی مضامین فراگیر می‌باشد (۵).

از میان انواع تحلیل مضمون، از شبکه مضامین ۲ استفاده شد. شبکه مضامین نقش‌های شبکه تارنما را بر اساس روند مشخصی، از پایین‌ترین سطح قضایای پدیده از متن بیرون میکشد (مضامین پایه)، سپس با دسته بندی آنها، به مضامین تجربیدی و انتزاعی تری دست پیدا می‌کند (مضامین پیش سازمان دهنده) و در گام سوم در قالب استعاره‌های اساسی گنجانده شده و به صورت مضامین حاکم بر کل متن در می‌آیند (مضامین فراگیر). در کدگذاری باز تلاش شد تا مقوله‌هایی از گفته‌های مصاحبه‌شوندگان که حائز اهمیت بود کدبندی شوند. در مرحله کدگذاری محوری تلاش شد که کمی فراتر از توصیف صرف عمل کرده و در تفسیر معانی آنها نیز تمرکز صورت گیرد. در مرحله کدگذاری محوری، کدهای باز تولید شده، از طریق تفسیر معانی کدهای باز و مقایسه مستمر و چند باره با آنها، در یکدیگر ادغام یا در ذیل یکدیگر قرار گرفت. در مرحله کدگذاری انتخابی، تعدادی مضامین فراگیر، شناسایی شدند که مفاهیم کلیدی تحقیق را بیان میکردند. این مضامین بر پایه مضامین تفسیری بنا شده و سطح تجربیدی بالاتری دارند. در ادامه تعداد کدهای فراگیر تا آنجائیکه امکان داشت محدود شده و به حداقل معقولی از مصاحبه‌ها مرتبط شدند. مراحل فوق به صورت متداخل و ترکیبی انجام گرفت. برای اطمینان از کفایت داده‌های مشابه و تحلیل مضمون از نرم افزار MAXQDA برای کدگذاری و دسته بندی ابعاد و مولفه‌ها استفاده شد. در تحلیل داده‌های بخش کمی، پرسشنامه‌ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی از طریق SPSS مورد تحلیل قرار گرفت. سپس با استفاده از آزمون معادلات ساختاری (smart pls 3)

شکل ۲- ابعاد مختلف توسعه پایدار

منظور از برنامه ریزی توسعه پایدار منطقه ای یافتن توانایی ها و ظرفیت های هر منطقه برای توسعه متعادل و متوازن است. توسعه منطقه ای یک هدف برجسته با هدف تسهیل ارتقای مولفه های اقتصادی و اجتماعی و کاهش آسیبهای زیست محیطی در برنامه ریزی فضایی به شمار می رود. (۱۵).

توسعه پایدار منطقه ای از راه توانمند سازی و ارتقای مردم، حاکمیت، محیط زیست، اقتصاد به دنبال فضایی کارآمد در جهت دستیابی به اجتماع و محیط زیست پایدار می باشد. (۱۶):

از تفاوت های مهم توسعه پایدار با اشکال دیگر آن، توجه به منابع انسانی و آموزش عالی به عنوان یکی از مهمترین ابزار توسعه منابع انسانی است که موجبات بالندگی افراد در زمینه های مختلف میشود. (۱۳).

یکی از ابعاد مهم نیل به توسعه پایدار، آموزش است آموزش باید با هدف توسعه آگاهی، رشد شایستگیها، توسعه دانش، افزایش مهارت ها و نگرشها در همه زمینهها به ویژه حفاظت از محیط زیست در راستای نسل آینده صورت پذیرد (۱۴).

جدول ۱ - ابعاد تحقق توسعه پایدار منطقه ای

ابعاد پایداری	مؤلفه های پایداری
اکولوژیک	حفظ با ارتقای ظرفیت، کیفیت و انعطاف اکوسیستم با کاهش مصرف منابع، حجم ضایعات، آلودگی ها و بازیافت آنها، یافتن فنآوری های تقویت آنها
اقتصادی	ارتقای رفاه اقتصادی با افزایش درآمد، اشتغال، تخصیص بهتر و مدیریت منابع و جریان سرمایه گذاری ها
اجتماعی	ترویج نقش خانواده و اجتماعات، حقوق سیاسی، مشارکت و ترویج ارزش های اجتماعی
فرهنگی	ارتقای باورهای فردی و اجتماعی در ارتباط با حفظ محیط زیست، ارزش ها و نهادها
فضایی-مکانی	تاکید بر شکل های روستایی و شهری متعادل، توزیع فضا و فعالیت ها با تاکید بر تمرکززدایی و ممانعت از تخریب اکوسیستم ها
نهادی	تداوم تامین مناسب مالی، توانایی اداره و سازماندهی بلندمدت، تصویب قوانین، تعیین دستگاه قانونی مناسب ارتباط و هماهنگی نهادها و سازمان ها (پیش نیاز ابعاد قبلی).

دانشگاه از توانایی منحصر به فردی در حل مشکلات برخوردار است زیرا حل یا کنترل مسائل نیازمند دانش، قدرت، تعقل، هوش برجسته و قضاوت می باشد. (۱۷).

دانشگاه ها به مثابه برج فرماندهی نقش اساسی و بی بدیل دارند. هربت باترفیلد ۱ این نقش را آخرین سنگر تمدن بشری می نامد. دیوید گاردنر ۲ نیز نقش دانشگاه را حیاتی دانسته و اعتقاد دارد که

توسعه پایدار منطقه ای

عملکرد اجتماعی	عملکرد زیست محیطی	عملکرد اقتصادی
ارتقای رفاه، دانش و مالکیت کارکنان و دانشجویان، مشارکت جامعه، مشارکت ذینفعان	حفاظت از منابع، آموزش محیط زیست، فارغ التحصیلان آگاه، مشاوره، انجام پژوهش	تولید با درجه مطلوب، استخدام منطقه ای فارغ التحصیلان، اثر مستقیم و غیر مستقیم اقتصادی،

شکل ۳- رفتار مسئولانه دانشگاهها در قبال توسعه منطقه ای

نسل های آینده را به آموزش عالی پیوند بزند، زیرا هدف آموزش، دانشجو محوری است.

هولتون در "نقش و اقدامات دانشگاه های مادر در توسعه متوازن و پایدار" بیان میکند که دانشگاه پورتوریا به عنوان یک دانشگاه بزرگ، پس از آپارتاید با استفاده از برنامه ریزی آمایش سرزمینی و با هدف بهبود اقتصاد و زیر ساخت مناطقی که در آن واقع شده و از بین بردن مشکلات اجتماعی- اقتصادی، با ایجاد کالج های مهارت آموزی دسترسی علمی، کسب موفقیت و نیز تعامل بین دانشگاه و جامعه را بهبود بخشید.

مارتونو در "حکمرانی خوب دانشگاهی و رضایت دانشجویان"، بیان میکند که حکمرانی خوب دانشگاهی، کیفیت تدریس و آموزش اساتید و نیز امکانات یادگیری، تاثیر معنی داری بر رضایت دانشجویان دارند. کیفیت تدریس به مدیریت خوب دانشگاهی بستگی دارد و اساتید به جهت تاثیر رهبری خوب مدیران، آموزش با کیفیت ارائه میدهند. حکمرانی خوب دانشگاهی بر فراهم سازی امکانات آموزشی نیز موثر است.

سیریا در "برنامه ریزی فضایی برای آمایش سرزمین"، نتیجه میگیرد بسیاری از مناطق شهری ابتدا برای کشاورزی استفاده می شدند، آنگاه تبدیل به سکونتگاه، اماکن صنعتی و تجاری، خدماتی و مراکز آموزش عالی شدند. ارزیابی ذینفعان در مناطق و حمایت از تصمیم گیری ها می تواند به توسعه پایدار برنامه ریزی فضایی آنها کمک کند. برای برنامه ریزی فضایی نیز باید به شاخصهای طول جاده، کنار رودخانه ها، شعاع مرکز و پراکندگی ذینفعان در منطقه، وسایل حمل و نقل توجه کرد.

تائو در "مطالعه حکمرانی آموزش عالی چین"، بیان میکند که بسیاری از کشورها از اشکال سنتی حکمرانی آموزش عالی فاصله گرفته و رابطه خود را با جامعه مدنی و کلیه بازیگران بصورت مشارکتی تقویت کرده اند لذا شیوه های جدید حکمرانی شامل ایفا کنندگان نقش دولتی و غیر دولتی در سطوح مختلف وارد حکمرانی شده اند مواردی چون حاکمیت قانون، مشارکت موثر، مشارکت همه بازیگران منطقه، کثرت گرایی، وجود فرایندها و ساختارهای شفاف و پاسخگو، مشروعیت، دسترسی به دانش یا مدیریت دانش،

دانشگاهها تربیت نیروی انسانی ماهر مورد نیاز تصدی مشاغل را برعهده دارند و سه دسته نیروی ماهر را تربیت می کنند: گروهی که ذهنیت علمی و قدرت تصمیم گیری بالا داشته و دانش درمکاشفه اند و دانشمندان جامعه هستند. گروه دیگر مهندسان اند که طراحان و مغز متفکر هر جامعه محسوب می شوند. گروه آخر ابزاربانند که توانایی به عمل درآوردن طرحهای ارائه شده را دارند. (۱۸).

پنج ویژگی عمده، آموزشهای علمی- کاربردی را از سایر آموزشهای دانشگاهی متمایز میکند: آموزش در جوار کار، مدرسان کاربردی ساز دانش و آگاه به زمینه های شغلی، جذب دانشجوی مرتبط با مشاغل، تقاضا محور بودن آموزشها و تجزیه و تحلیل شغل مبنای طراحی برنامه های درسی است. این آموزشها با پاسخگویی به تقاضای بازار کار و ارتقای دانش و مهارت های منابع انسانی مشاغل ضمن اصلاح هرم نیروی انسانی بطور چشمگیری از هزینه های مرتبط با تولید کالا و خدمات و نیز ضایعات میکاهد. (۱۹).

لونگوریا کاستیلو و همکاران در "ترویج مصرف پایدار در دانشگاهها از طریق مشارکت ذینفعان" بیان میکنند آینده پایدار با اهداف توسعه پایدار تضمین میشود و نقش جدیدی به هر فرد در تمام بخش های جامعه اختصاص میدهد. دانشگاهها عوامل برجسته تغییر هستند که پایداری را به شیوه جامع معرفی و اجرا می کنند، مردم را به هم متصل و ملاحظاتی اجتماعی و نهادی را شامل میشوند. دانشجویان عامل اصلی تغییر هستند. (۲۰).

ژرمن ۲ در "استراتژی های مدیریت ذینفعان در دانشگاه ها" بیان میکند دانشگاه باید از حمایت ذینفعان برای اطمینان از اجرای موفقیت آمیز اکثر طرح ها اطمینان حاصل کند. با این حال، با توجه به ساختارهای حکمرانی بسیاری از دانشگاه ها، رهبران دانشگاه باید برای به دست آوردن تضمین حمایت ذینفعان، از مدل های توسعه متوازن همسوبا استراتژی ها استفاده کنند.

اینگا و همکاران ۳ در "برنامه ریزی راهبردی آموزش عالی با توجه به چشم انداز آمریکای لاتین" بیان میکنند که هدف اصلی این پژوهش تغییر مفاهیم از مدیریت استعداد انسانی به سمت همراهی استعدادهای انسانی بوده تا از این طریق ارزش مشارکت آنها در جامعه را به عنوان یک مقوله شایسته ارتقا دهد. این مهم می تواند

2 Germaine Chan

3 Inga Esteban, Inga Juan, Cárdenas Jorge and Cárdenas Juan

1 Longoria a, Leticia Castillo, Ignacio López-Forniés b, David Cortés Sáenz a, Jorge Sierra-Pérez.

ضمن استفاده از رویکردهای سنتی طراحی، تنظیم و کنترل توسعه تلاش میکند تا از روندها و رویه‌های اجتماعی-سیاسی گسترده تری که بر امر توسعه روستاها، مناطق و شهرها اثر میگذارد استفاده کند. علاوه بر آن طرفداران برنامه ریزی فضایی آن را به عنوان یک رویکرد جدید و در برنامه ریزی آمایش سرزمین می‌دانند که وظیفه فعال کردن محیط از طریق تخصیص آن به فعالیت‌های آموزشی، اقتصادی و اجتماعی توأم با مسائل زیست محیطی را در مقیاسهای مکانی و فضایی ملی، منطقه ای و محلی بین ارتباط بخشی به بخش های مختلف جامعه برعهده دارد.

لاگوپولوس در "روش های برنامه ریزی آمایش سرزمین با تاکید بر تئوری‌های برنامه ریزی زمین" بیان میکند مفهوم برنامه ریزی آمایش سرزمین به عنوان یک مفهوم کلان چندان انعطاف پذیر نیست اما وقتی آن را از زاویه بخشهای کوچک و تشکیل دهنده آن بررسی می‌کنیم خلاف این برداشت حاصل می‌شود. بیش از نیم قرن نظریه های برنامه ریزی آمایش سرزمین بیشتر حول برنامه ریزی فضایی بوده است. به تدریج دیدگاه‌های پست مدرن این روند را تغییر داد و واژه‌هایی چون گفتمان جامعه با مشارکت گروه‌ها را وارد این علم نمود.

گیرت در پژوهشی با عنوان "برنامه ریزی آمایش سرزمین یک رویه منظم و سیستماتیک" بیان میکند که ایجاد فضای مناسب برای توسعه پایدار و نیز استفاده از زمین‌نیازها و خواسته های مردم را برآورده میکند. پتانسیل‌ها و محدودیت های فضایی، اقتصادی، اجتماعی، نهادی و قانونی را در استفاده بهینه و پایدار از منابع زمین ارزیابی کرده و به مردم امکان تصمیم گیری درباره نحوه استفاده از این منابع را می‌دهد.

پونکا در "آمادگی آموزش عالی برای ایجاد توسعه پایدار"، بیان میکند که توسعه پایدار دانشگاهها چگونه است؟ محرک‌ها و موانع این نوع توسعه کدامند؟ منظور از استراتژی، ماموریت حکمرانی و مدیریت محصول دانشگاهها در نواحی و مناطق مختلف کدامند؟ چه نوع دانشگاهی می‌تواند به توسعه پایدار محیط زیست کمک کند؟ آنگاه به این نتیجه می‌رسد که دانشگاهها به توسعه پایدار مناطق کمک می‌کنند.

صالحی عمران در "آمایش آموزش عالی در ایران" بیان میکند که آمایش می‌بایست به توسعه متوازن در کشور منتهی گردد و هدف اصلی از آمایش آموزش عالی نباید صرفا به ساماندهی ساختاری و مدیریتی نظام های آموزش عالی محدود گردد. آمایش آموزش عالی فقط تصمیم گیری درباره ابعاد کمی و معطوف به جمعیت، ادغام و حذف دانشگاهها و مراکز آموزش عالی نباشد. نگاه سیستمی از ضرورت‌های اصلی آمایش سرزمین است. در راستای تقویت بعد کیفی، حرفه گرایی و توجه به رشته های مورد نیاز بازار کار و مهارتهای اشتغال پذیری نیز جز اولویت های برنامه ریزی آمایش آموزش عالی باشد.

قوره جلی و همکاران در "ارائه الگوی رهبری دوستوان دانشگاهها مبتنی بر رویکرد داده بنیاد دانشگاههای دولتی شهر تهران" نتیجه

اطلاعات و آموزش، توانمندسازی مردم، عدالت، پایداری، وجود نگرش‌ها و ارزش‌های مشترک جز حکمرانی خوب در آموزش عالی است.

ماخنروهمکاران در "نقش سیستم‌های اطلاعات مدیریت ۱ در آمایش آموزش عالی" بیان میکنند که سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت، راهبردهایی هستند که سازمان برای نیل به اهداف خود آنها را بصورت عمودی یا افقی برای اعضای سازمان ارائه می‌دهند. مشتریان داخلی و خارجی سازمان را به سمت خود سوق می‌دهد. در این میان نقش مدیریت دانش بسیار مهم بوده و انجام آن دسته از فعالیت‌هایی است که استفاده بیشتر از منابع را برای یک سازمان فراهم می‌سازد. تائو در "مطالعه حکمرانی آموزش عالی چین"، بیان میکند حکمرانی خوب رویکردی است که شیوه مدیریت مشارکتی را به شکلی مسئولانه و شفاف بر اساس اصول کارایی، مشروعیت، اجماع در تصمیم گیری ها در راستای توسعه دانشگاهها به صورت منطقه ای به کار میگیرد و از تک تک ذینفعان و شهروندان محلی و منطقه ای برای توسعه پایدار استفاده می‌کند. در ساختار حکمرانی با مدل اقتصادی بازار محور، دولت تلاش می‌کند بیشتر از روش‌های افقی سلسله مراتب به جای روشهای عمودی استفاده کند تا بتواند به نیازهای کیفی مردم منطقه پاسخ دهد. از مشورت ذینفعان منطقه ای و محلی به گونه‌ای استفاده میکند که گسترش کمی موجب بسته شدن، انحلال یا ادغام دانشگاهها و انباشت فارغ‌التحصیلان، نشده و نهایتا یک توازن و تعادل بین توسعه کمی و کیفی آموزش عالی در منطقه وجود داشته باشد (۲۱).

سلمی در "حکمرانی و رهبری آموزش عالی در ویتنام"، درمقوله حکمرانی منطقه‌ای و نقش آن در توسعه آموزش عالی منطقه‌ای، بیان میکند که تغییرات اساسی در حکمرانی آموزش عالی، تمرکز زدایی بیشتر و اعطای آزادی و استقلال به دانشگاهها در زمینه تصمیم گیری ها صورت گرفته است. روند دیگر خصوصیتی سازی آموزش عالی است که با وجود چالش‌ها و مسائل زیاد به توسعه آموزش عالی ویتنام کمک گسترده ای کرده است.

استفان و همکار در "به سوی چارچوبی برای برنامه ریزی فضایی آموزش عالی" نتیجه می‌گیرند که در حکمرانی آموزش عالی، باید بر فرایند توسعه آموزش عالی از ابعاد مختلف نظارت دائم داشته و در اجرای برنامه های درسی و ارائه آموزش نظارت لازم صورت پذیرد. محتوا و نحوه آموزش مباحث کاربردی باید بتواند پاسخگوی نیازهای شغلی منابع انسانی باشد این مهم از منظر سازماندهی فضایی به ویژه در مناطقی که تربیت نیروی انسانی برای بازار صورت می‌گیرد باید بازخوردهای لازم از دانشجویان اخذ گردد.

وان آپیم پانگ در "برنامه ریزی فضایی و مکانی در کشور غنا" نتیجه می‌گیرد که استفاده از برنامه ریزی فضایی برای تبیین فعالیتها، فرایندها، عملکردها و محیط قانونی و نهادی امری جدید محسوب میشود. اما این امر تحت مفاهیم شناخته شده‌ای چون برنامه ریزی آمایش سرزمین، برنامه ریزی فیزیکی، برنامه ریزی شهری و برنامه ریزی منطقه ای مورد استفاده قرار گرفته است. برنامه ریزی فضایی

1 Management Information Systems

بررسی و تحلیل داده ها
برای جمع آوری داده‌های بخش کیفی به ویژه تبیین ابعاد ومولفه های
اثرگذار برنامه ریزی آمایش سرزمین در توسعه آموزشهای علمی-
کاربردی ۲۳ نفر از خبرگان علمی کاربردی در تکنیک تحلیل
مضمون مشارکت کردند که با آنان به مصاحبه پرداخته شد:

میگردد که دانشگاه هم در پیدایش تحولات وهم در پاسخگویی به
نیازهای ناشی از تحولات، نقش اساسی دارد. لذا می باید از توانمندی
لازم، استقلال، پویایی، انعطاف پذیری، سازگاری با محیط، مسئولیت
پذیری، خلاقیت و ایجاد زمینه تجاری سازی دانش، ارتباط با صنعت
و بین المللی شدن برخوردار باشد.

جدول ۲: آمار جمعیت شناختی بخش کیفی

متغیر	طبقه	فراوانی	متغیر	طبقه	فراوانی	متغیر	طبقه	فراوانی
	اعضای هیأت علمی و مدیران و کارشناسان دانشگاه جامع علمی کاربردی	۱۸	لیسانس و فوق لیسانس	۱۰	تدریس	سابقه	۵ تا ۱۰ سال	۲
محل خدمت			دکتری تخصصی	۱۳			۱۰ تا ۱۵ سال	۱
	اعضای هیأت علمی و کارکنان وزارت علوم	۵	زن	۷	جنسیت	سابقه کار	بالای ۱۵ سال زیر ۱۵ سال	۱۷ ۲
			مرد	۱۶			۱۵ تا ۲۵ سال بالای ۲۵	۱۰ ۱۱

داده شد. آنگاه با مقایسه مستمر مضامین پایه مضامین مشترک، ذیل
مضامین سازمان دهنده تجمیع شده و به همین ترتیب مضامین تولید
شده از مصاحبه های بعدی نیز در ذیل مضامین قبلی و با مضامین
جدید جای گرفتند. بدین ترتیب مراحل کدگذاری تا دستیابی
چارچوب، انسجام و عدم افزوده شدن ارزش بیشتر به مضامین ادامه
یافت. در بخش اول بر اساس مبانی نظری در نهایت ۱۹ مولفه
استخراج گردید. در مرحله اول محقق به تحلیل و جمع آوری
مضامین پایه از مصاحبه های صورت گرفته پرداخت. متن پیاده شده
هرمصاحبه به نرم افزار وارد و مورد تحلیل قرارگرفت حاصل این
مراحل ۶۵۲ مضمون پایه در مرحله اول و ۱۶ مولفه بود که محقق
با توجه به نظر اساتید راهنما و مشاور نمونه جدول زیر شناسایی
نمود:

۱۸ نفر از خبرگان، هیأت علمی، مدیران و کارشناسان دانشگاه
جامع علمی کاربردی، ۵ نفر اعضای هیأت علمی در رشته های
مختلف و کارکنان وزارت علوم بودند. ۱۳ نفر دارای مدرک دکتری
و ۱۰ نفر کارشناسی و کارشناسی ارشد بودند. ۱۶ نفر از خبرگان
مرد و ۷ نفر زن بودند. ۳ نفر کمتر از ۵ سال، ۲ نفر ۵ تا ۱۰ سال، ۱
نفر ۱۰ تا ۱۵ سال و ۱۷ نفر از خبرگان، بالای ۱۵ سال سابقه تدریس
دارند. ۲ نفر زیر ۱۵ سال، ۱۰ نفر ۱۵ تا ۲۵ سال و ۱۱ نفر بالای ۲۵
سال سابقه کاری مرتبط داشتند. داده های حاصل از مصاحبه ها با
بهره گیری از تحلیل مضمون طی مرحله مضامین پایه، سازمان دهنده
و فراگیر تحلیل گردیدند. برای تحلیل داده های حاصل از مصاحبه
از نرم افزار MAXQDA استفاده گردید. در کد گذاری
توصیفی، مصاحبه ها در قالب RFT وارد نرم افزار شده و سپس با
مطالعه خط به خط آن ها مضامین پایه به بخش مصاحبه ها نسبت

جدول ۳: نمونه مضامین پایه (اولیه)

ردیف	مضمون پایه	کد مصاحبه	کد اختصاصی
۱	توجه به مشاغل محلی و استانی	I4, I2, I8, I15, I9	S1
۲	توجه به اطلاعات دقیق جمعیتی	I8, I2, I19, I1	S2
۳	اطلاعات اقتصادی	I11, I1, I3, I8, I6	S3
۶۵۲	دخالت ستاد دانشگاه در اجرای دوره ها از طریق عدم حذف مراکز وابسته به خود دانشگاه	I3, I4, I17, I5	S652

مصاحبه و ۲۰۹ شاخص در بخش مبانی نظری به ۶۷ مضمون کاهش
یافته و در نرم افزار تصحیح و تلفیق شد که در نهایت مضامین پایه
اصلی در نمونه جدول زیر ارائه گردید.

پس از تایید و تکمیل مضامین پایه، زمینه برای تشکیل مضامین
سازمان دهنده حاصل و در گام دوم هر مضمون پایه (کدهای باز) زیر
یک مضمون سازمان دهنده (کد محوری) قرار گرفت. در سنجش
روایی و پایایی مصاحبه ها مضامین حاصله، ۶۵۲ شاخص در بخش

جدول ۴: نمونه مضامین پایه (نهایی)

نمونه مضامین پایه نهایی	
استفاده از نظر سنجی به جای سنجش نیازهای آموزشی	
میزان مشارکت وزارت کار در ارائه اطلاعات بازار کار و وضعیت موجود جمعیت، منابع، اشتغال در استان ها	
میزان توجه به فعالیت ها، مشاغل، تولیدات و محصولات منطقه‌ای و نیز تبدیل آموزشهای تجربی به تخصصی و آموزش متد صحیح انجام کار	
توسعه منابع انسانی در راستای اصلاح هرم شغلی و زمینه سازی کارآفرینی، تجاری سازی دانش توسط فارغ التحصیلان در بازار کار مناطق	
و.....	

در مرحله دوم تحلیل مضمون با مقایسه مستمر و چندین باره ی مضامین پایه تولید شده در مرحله قبل، مضامین سازمان دهنده ایجاد شدند. برای تولید مضامین سازمان دهنده چندین مضمون پایه در ذیل

یک مضمون سازمان دهنده جمع و آن را تشکیل داده اند. مصاحبه ها تا دستیابی به اشباع نظری ادامه یافت.

جدول ۵- نمونه مضامین سازمان دهنده (مولفه های برنامه ریزی آمایش آموزشهای علمی- کاربردی)

نمونه مضامین پایه	نمونه زیر طبقات
استفاده از نظر سنجی به جای سنجش نیازهای آموزشی	بانک اطلاعات
میزان مشارکت وزارت کار در ارائه اطلاعات بازار کار و وضعیت موجود جمعیت، منابع، اشتغال در استان ها	بازار کار، تولیدات
میزان توجه به فعالیت ها، مشاغل، تولیدات و محصولات منطقه‌ای و نیز تبدیل آموزشهای تجربی به تخصصی و آموزش متد صحیح انجام کار	و محصولات غالب
وجود گفتمان های بین بخشی و استفاده از دیدگاه و نظرات خبرگان محلی و منطقه ای در سنجش نیازها	نیازها و مشارکت محلی
	و منطقه ای
	و.....

آنگاه تمام ابعاد و مولفه ها بر مبنای سوال اول فرعی به صورت یک جا به عنوان کدهای انتخابی یا مضامین فراگیر در زیر متغیر اصلی در جدول نمونه زیر آورده شد:

جدول ۶- نمونه مضامین فراگیر، سازمان دهنده و پایه ذیل آنها

مضامین پایه	مضامین سازمان دهنده	مضامین فراگیر
استفاده از نظر سنجی به جای سنجش نیازهای آموزشی		نیازهای آموزشی سنجش
میزان توجه به فعالیت ها، مشاغل، تولیدات و محصولات منطقه‌ای و نیز تبدیل آموزشهای تجربی به تخصصی و آموزش متد صحیح انجام کار	بانک اطلاعات	
توسعه منابع انسانی در راستای اصلاح هرم شغلی و زمینه سازی کارآفرینی، تجاری سازی دانش توسط فارغ التحصیلان در بازار کار مناطق	بازار کار، تولیدات و محصولات غالب	
ایجاد تعامل و ارتباط سازمان یافته و رقابت بین بازار کار و آموزش با هدف توجه به مهارتهای کارآفرینانه و اشتغال زا در استانها	نیازها و مشارکت محلی و منطقه ای	
سنجش نیازها با توجه به تولیدات و محصولات غالب استانی و منطقه ای و از پایین به بالا (صف به ستاد)		
و.....	و.....	

با تغییر در نام هریک برای آمایش سرزمین در نظر گرفته شد. در جدول زیر مضامین فراگیر با سبز تیره، مضامین سازمان دهنده با سبز روشن و مضامین پایه با رنگ سفید نشان داده شده است. اطلاعات این جدول به عنوان منبع طراحی پرسشنامه مرحله میدانی قرار گرفت.

پس از استخراج مضامین، بار دیگر تمام مضامین به صورت یک جدول به خبرنگاران ارایه و نظر نهایی آنان اخذ شد. در نهایت تغییراتی در عنوان مضامین سازمان دهنده و فراگیر ایجاد شد. در مجموع، از ۶۸ مضمون پایه، ۳۵ مضمون به عنوان مضامین نهایی برای درج در پرسشنامه مرحله میدانی، ۸ مضمون سازمان دهنده اولیه به ۲۱ مضمون یا مولفه تبدیل و ۵ عامل یا بُعد نیز به عنوان مضامین فراگیر

جدول ۷- مضامین فراگیر، سازمان دهنده و پایه نهایی

مضامین فراگیر، سازمان دهنده و پایه

عوامل فنی و ساختاری

ساختار مدیریت، تصمیم گیری، تفویض اختیار، مشارکت سایر سازمانها، قوانین و فرایندها

۱- نیازهای آموزشی استانها و مناطق باید با توجه به مشاغل و محصولات تولیدی مورد بررسی قرار بگیرد.

۲- برای بررسی وضعیت جمعیت شاغل، منابع انسانی، اطلاعات بازار و اشتغال استانها و مناطق باید با وزارت کار همکاری و مشارکت صورت گیرد.

۳- در طراحی و بازنگری برنامه های درسی کوتاه مدت و بلند مدت باید از روش تجزیه و تحلیل شغل شود.

۴- برای توانمندسازی مدرسان در زمینه تدریس دروس تخصصی و نیز روش ها و فنون تدریس باید از دوره های حرفه ای (نه دوره های عام) استفاده شود.

۵- در راستای الزام بکارگیری دانش آموختگان در مشاغل محلی، استانی و منطقه ای، باید "نظام صلاحیت های حرفه ای" طراحی و تصویب گردد.

۶- برای طراحی و پیاده سازی "نظام صلاحیت های حرفه ای" باید از مشارکت و همکاری وزارتخانه ها و سازمانهای متولی بخش استفاده گردد.

۷- برای توسعه متوازن و متعادل آموزشهای عالی مهارتی با رویکرد آمایش سرزمین باید "سامانه بانک اطلاعات مشاغل" با مشارکت وزارت کار طراحی گردد.

۸- به جز سیاستگذاری و نظارت، باید تصمیم گیری و انجام کلیه امور آموزشی، درسی، فرهنگی و دانشجویی به استانها محول گردد.

۹- برای تقویت "حکمرانی منطقه ای" باید "سیاست تصدی گری ستادی" کاهش داده شود.

۱۰- "وجود مراجع متعدد تصمیم گیری ستادی" نباید موجب جلوگیری از تفویض اختیار و قدرت به واحدهای استانی و مراکز آموزشی گردد.

۱۱- سیاستگذاری و مدیریت توسط افرادی که از بیرون وارد این دانشگاه شده اند نباید موجب اتخاذ تصمیمات مغایر با سند آمایش منطقه ای گردد.

۱۲- باید اجازه برگزاری "نشست های توسعه ای" با تشکل ها، اصناف و بخشهای تولیدی استانی و منطقه ای منطبق با آمایش به واحدهای استانی محول گردد.

۱۳- باید با ایجاد "کمیته برنامه ریزی آمایش استانی" به تدوین شناسنامه آمایشی مراکز آموزش و نیز سند آمایش آموزش عالی منطقه ای کمک گردد.

۱۴- با "ایجاد اتاق های فکر آمایش"، به عنوان پارلمانهای محلی باید به توسعه متعادل و متوازن آموزشهای برنامه محور (نه مدیر محور)، کمک گردد.

عوامل محلی و منطقه ای

مشارکت محلی، محصولات غالب، نیازهای محلی- منطقه ای، جمعیت

۱۵- در مراجع بالادستی ضمن اهمیت دادن به توسعه و گسترش آموزشهای علمی- کاربردی، باید از ایجاد دانشگاههای موازی با آن خودداری شود.

۱۶- "اطلاعات لازم" در زمینه صدور یا تمدید مجوز مراکز آموزشی و دوره ها باید به صورت شفاف و به موقع در اختیار مجریان استانی و منطقه ای قرار گیرد.

۱۷- برای "بازنگری برنامه های موجود یا ایجاد برنامه ها و دوره های جدید"، باید اطلاعات تولیدکنندگان، ذینفعان و بازیگران محلی و اطلاعات جغرافیایی منطقه ای ملاک قرار گیرد.

۱۸- با در نظر گرفتن اصل "توجه به مشارکت همه اقوام و محرومیت زدایی از مناطق"، باید زمینه تدوین برنامه های درسی با حضور ذینفعان محلی در واحدهای استانی و مراکز آموزشی فراهم گردد.

عوامل محیطی و فضایی

سازماندهی فضایی، تاسیس مراکز، قطب بندی مراکز، توزیع جغرافیایی مراکز ورشته ها

۱۹- در "خوشه بندی و ماموریت گرا کردن مراکز آموزشی" باید اصول مرتبط با آمایش سرزمین از جمله پهنه سرزمینی لحاظ گردد.

۲۰- با استفاده از "شناسنامه آمایش علمی- کاربردی هر استان" باید از ایجاد و گسترش مراکز آموزشی در شهرهای بزرگ و به اشباع رسیده خودداری گردد.

- ۲۱- در "سازماندهی فضایی و مکانی مراکز آموزش" باید به توان اکولوژیکی، مزیت اقتصادی و رقابتی، توریستی و گردشگری محلی و استانی مناطق توجه شود.
- ۲۲- در راستای اصل ۴۴ قانون اساسی و سند آمایش آموزش عالی، باید با تصویب اساسنامه مراکز آموزشی در شورای گسترش وزارت علوم، از ورود و یا ادامه همکاری سازمانهای نظامی و انتظامی در اجرای آموزشها جلوگیری شود.
- ۲۳- برای اجرای "سازماندهی فضایی و مکانی مرتبط با سند آمایش رعایت حداقل فاصله بین مراکز آموزشی"، باید از تاسیس نزدیک به هم و یا وابسته به خود دانشگاه خودداری شود.
- ۲۴- در راستای سند آمایش آموزش عالی، باید ضمن رعایت "منافع اقتصادی" سرمایه گذاران مراکز آموزش موجود نسبت به "تجمیع کیفی، ادغام کمی و قطب بندی" آنها اقدام گردد.
- ۲۵- برای توسعه متعادل و متوازن آموزشهای علمی-کاربردی در مناطق محروم، مرزی و کمتر توجه شده، باید "توجه و حمایت دولت و سرمایه گذاران بخش خصوصی" به این سمت هدایت شود.
- ۲۶- برای استفاده "از توان و ظرفیت وزارتخانه های متولی بخش"، در تدوین برنامه های مبتنی بر آمایش آموزش عالی، باید احیای "موسسات آموزش عالی علمی-کاربردی و مهارتی وابسته به آنها" در مراجع ذیصلاح دنبال گردد.
- ۲۷- با "آموزش و توانمندسازی مدیران میانی و سطوح عالی" در زمینه برنامه ریزی آمایش سرزمین، سازماندهی فضایی، برقراری توازن بین انسان، فعالیت ها و فضا، باید نسبت به پیاده سازی سند آمایش سرزمین و توسعه متعادل استانها با حفظ محیط زیست و منابع طبیعی آگاه شوند.
- ۲۸- در راستای اصل "تمرکز زدایی"، باید تصمیم گیری در زمینه ارتباط با جامعه بازار "به واحدهای استانی" محول گردد تا زمینه برای انعقاد تفاهم نامه های همکاری با تشکل ها و شرکت های دانش بنیان بومی و نیز استفاده از مزیت اقتصادی و رقابت محلی تسهیل شود.
- عوامل اجتماعی
- جمعیت، توانمندسازی، مشارکت، سیاسی
- ۲۹- برای تجاری سازی دانش، باید زمینه ارایه آموزشهای تکمیلی، طراحی مشاغل جدید، کارآفرینی و ایجاد کسب و کارهای کوچک و خانگی توسط دانش آموختگان بومی فراهم گردد.
- ۳۰- در اعطای مجوز دوره ها و تاسیس مراکز آموزشی، باید به ظرفیت های فضایی و اقتصاد محلی در حفظ تعادل و توازن آموزشی، اجتماعی و فرهنگی استانها و مناطق توجه شود.
- ۳۱- در کنار آموزشهای بلندمدت، باید زمینه توسعه آموزشهای کوتاه مدت و تک پودمانی مرتبط با صلاحیت های حرفه ای توسط واحدهای استانی فراهم گردد.
- ۳۲- باید از دخالت گروههای سیاسی پرنفوذ و ساختارهای اجتماعی پر قدرت بر تصمیم گیری های مرتبط با سیاست گذاری های توسعه علمی-کاربردی ممانعت بعمل آید.
- عوامل اقتصادی
- تجاری سازی، اشتغال، کارآفرینی، ارتباط با بازار
- ۳۳- ساختارهای اشتغال و هرم نیروی انسانی شاغل در استانها و مناطق، با رعایت اصل جلوگیری از آسیب به محیط زیست و زیست بوم محلی، باید از طریق کمک به کارآفرینی و توسعه کسب و کارهای کوچک تولیدی توسط دانش آموختگان بومی کمک کنند.
- ۳۴- در راستای "اصل کاهش هزینه های جابجایی و فرصتهای از دست رفته"، در تغییر مدیران ستادی استفاده از اعضای هیات علمی و متخصصان درون خود دانشگاه مورد توجه قرار گیرد.
- ۳۵- در راستای اصل توسعه متوازن و متعادل باید "مدل، چارچوب و دستورالعمل های آمایش علمی-کاربردی محلی، استانی و منطقه ای" تدوین و ارایه گردد.

آمار توصیفی برای بررسی ویژگیهای دموگرافیک استفاده شد. فراوانی پاسخ دهندگان براساس جنسیت، سن و تحصیلات مورد بررسی و نمودارهای مربوط ترسیم شد که در این نوشتار به دلیل طولانی شدن از درج نمودارها پرهیز شد. براساس اطلاعات آماری، ۵۷٫۹۷ درصد از آزمودنیها مرد و ۴۲٫۰۲ درصد زن هستند. تعداد ۱ نفر از پاسخ دهندگان، ۰٫۳٪ حجم نمونه مدرک دیپلم، تعداد ۴ نفر از پاسخ دهندگان، ۱٫۲٪ حجم نمونه مدرک کاردانی، ۶۸ نفر حدود ۲۰٫۸٪ حجم نمونه مدرک کارشناسی، ۱۳۵ نفر ۴۱٪ حجم نمونه کارشناسی ارشد و ۱۱۹ نفر ۳۶ درصد را دکترای تخصصی به خود

با توجه به مضامین استخراجی از بخش کیفی و تایید روایی صورتی و محتوایی پرسشنامه توسط خبرگان، پرسشنامه نهایی مورد تایید قرار گرفت. در تحلیل داده های کمی ابتدا اطلاعات کلی پاسخ دهندگان به طور جداگانه، مورد بررسی، سپس مدل اندازه گیری برای روایی سازه ارائه و روایی واگرا نیز بررسی گردید. در ادامه با استفاده از رویکرد حداقل مجذورات جزئی روابط متغیرهای تحقیق و مدل اصلی پژوهش بررسی شد. داده های خام با استفاده از تکنیک های آماری مناسب و نرم افزار SPSS و Smart PLS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. از شاخصهای

پاسخ‌دهندگان در تهران، ۲۵ نفر ۷٪ حجم نمونه در بوشهر، ۳۰ نفر ۹٪ حجم نمونه در آذربایجان شرقی و ۵۴ نفر ۱۶٫۲ درصد از حجم نمونه در شهر اصفهان و ۶۳ نفر ۱۹ درصد در خراسان رضوی مشغول به کار بودند.

اختصاص میدهد، این نشان از همگن بودن حجم نمونه دارد. تعداد ۱۱۱ نفر، حدود ۳۴٪ حجم نمونه از پاسخ‌دهندگان بین ۱۰ تا ۱۵ سال، تعداد ۸۰ نفر، ۲۴٪ حجم نمونه بین ۱۵ تا ۲۰ سال، ۱۰۰ نفر، ۳۱٪ حجم نمونه بین ۲۰ تا ۲۵ سال و ۱۴ نفر ۴٫۲ درصد از حجم نمونه بین ۲۵ تا ۳۰ سال در زمینه شناخت نظام علمی کاربردی را به خود اختصاص داده اند. تعداد ۱۵۴ نفر ۴۷٪ حجم نمونه از

جدول ۸- تحلیل توصیفی متغیرهای آموزش های علمی- کاربردی (وضع موجود)

متغیرها	تعداد	میانگین	میانه	مد	انحراف معیار	واریانس	کمینه	بیشینه
عوامل فنی و ساختاری	۳۲۶	۲٫۹۰۵	۳٫۵۰۰	۳٫۵۷۰	۰٫۷۳۶	۰٫۵۴۱	۱	۱۰
عوامل محلی و منطقه ای	۳۲۶	۳٫۰۹۹۷	۳٫۴۰۰	۴٫۲۰۰	۰٫۷۰۷	۰٫۵۰۰	۱	۱۰
عوامل محیطی و فضایی برنامه ریزی	۳۲۶	۲٫۸۶	۳٫۵۰۰	۳٫۳۷۸	۰٫۷۱۸	۰٫۵۱۵	۱	۱۰
عوامل اجتماعی برنامه ریزی	۳۲۶	۳٫۳۱۳	۳٫۶۰۰	۴٫۳۰۱	۰٫۶۹۷	۰٫۴۸۶	۱	۱۰
عوامل اقتصادی	۳۲۶	۲٫۸۳۹	۳٫۳۳۳	۳٫۳۲۱	۰٫۸۴۸	۰٫۷۱۹	۱	۱۰
آموزش های علمی- کاربردی	۳۲۶	۲٫۹۵۵۶	۳٫۳۳۳	۳٫۶۹۳	۰٫۷۷۶	۰٫۶۰۳	۱	۱۰

اول تا پنجم بوده و هیچ یک از این ابعاد وضعیت مناسبی را نشان نمی دهد.

بر اساس میانگین‌های حاصل از وضع موجود مفهوم آموزش های علمی - کاربردی بُعد اجتماعی با میانگین ۳٫۳۱۳، عوامل محلی و منطقه‌ای ۳٫۰۹۹۷، فنی و ساختاری با میانگین ۲٫۹۰۵، محیطی و فضایی با میانگین ۲٫۸۶، اقتصادی با میانگین ۲٫۸۳۹ دارای رتبه‌های

جدول ۹- تحلیل توصیفی آموزش های علمی- کاربردی (وضع مطلوب)

متغیرها	تعداد	میانگین	میانه	مد	انحراف معیار	واریانس	کمینه	بیشینه
فنی و ساختاری	۳۲۶	۸٫۶۵۹	۸٫۲۱۳	۸٫۸۷۸	۰٫۸۵۹	۰٫۷۳۸	۱	۱۰
محلی و منطقه ای	۳۲۶	۸٫۷۲۷	۸٫۳۵۴	۸٫۶۷۵	۰٫۷۴۷	۰٫۵۵۸	۱	۱۰
محیطی و فضایی برنامه ریزی	۳۲۶	۸٫۶۵۷	۸٫۷۶۵	۸٫۸۷۶	۰٫۸۶۶	۰٫۷۵۰	۱	۱۰
اجتماعی برنامه ریزی	۳۲۶	۸٫۷۵۶	۸٫۹۳۴	۸٫۹۸۴	۰٫۹۸۱	۰٫۹۶۳	۱	۱۰
اقتصادی	۳۲۶	۸٫۸۱۴۵	۹٫۰۰۱	۹٫۲۱۰	۰٫۸۱۸	۰٫۶۷۰	۱	۱۰
آموزش های علمی- کاربردی	۳۲۶	۸٫۶۹۲۵	۸٫۶۵۳	۸٫۹۲۴۶	۰٫۸۵۹	۰٫۷۳۸	۱	۱۰

موجود و مطلوب از آزمون های پارامتریک و در بخش اول از آمار توصیفی و در بخش دوم آزمون t وابسته استفاده شده است.

بر اساس میانگین‌های حاصل از وضع مطلوب، ابعاد اقتصادی با میانگین ۸٫۸۱۴۵، اجتماعی ۸٫۷۵۶، محلی و منطقه ای با میانگین ۸٫۷۳۷، فنی و ساختاری با میانگین ۸٫۶۵۹، محیطی و فضایی با میانگین ۸٫۶۵۷ دارای رتبه‌های اول تا پنجم اهمیت از نظر خبرگان هستند. به دلیل نرمال بودن داده ها برای تشخیص تفاوت بین وضع

جدول ۱۰- آمار توصیفی t وابسته وضع موجود و مطلوب برنامه ریزی آمایش های علمی- کاربردی

آزمون	آزمون توصیفی تی وابسته			
	اختلاف برآورد میانگین ها	انحراف استاندارد	تعداد	میانگین
آزمون	۰٫۰۷۲۴۷	۰٫۴۲۸	۳۲۶	۲٫۹۵۵۶
	۰٫۰۲۴۸۸	۰٫۱۴۷	۳۲۶	۸٫۶۹۲۵

در جدول ۱۰ بین میانگینهای دو گروه تفاوت وجود دارد، میانگین در وضع مطلوب بیشتر از وضع موجود است اما برای تایید این تفاوت از آزمون تی وابسته استفاده گردید.

جدول ۱۱- آزمون t وابسته برنامه ریزی آمایش آموزشهای علمی- کاربردی

آزمون	میانگین	انحراف استاندارد	خطای برآورد میانگین	95% Confidence Interval of the Difference		t	درجه آزادی	Sig. (2- tailed)
				حد بالا	حد پایین			
				آزمون t وابسته				
وضع موجود - وضع مطلوب	-۵,۷۳۶۹	۰,۴۴۹۸	۰,۰۷۶۰۴	-۵,۸۹۱۴	-۵,۵۸۲۳	-۷۵,۴۴۴	۳۲۵	۰,۰۰۰

قابلیت های مناطق و استان ها بر پایه اطلاعات واقعی از وضع موجود منابع انسانی و مشاغل بر آنها متکی است. آمایش آموزشهای علمی- کاربردی اقداماتی چون ساماندهی، نظام بخشی به واحدهای استانی مراکز آموزشی، توزیع عادلانه منابع، ایجاد فرصتهای برابر برای دربرمی گیرد. همچنین طراحی و پیاده سازی نظام صلاحیتهای حرفه ای با هدف توزیع نیروی انسانی متخصص مورد نیاز و اصلاح هرم نیروی انسانی شاغل، استفاده از مزیت های منطقه ای، توجه به حکمرانی منطقه ای و کاهش تمرکز و جلوگیری از تجمع امکانات، مشارکت ذینفعان در تصمیم گیری ها را نیز دربرمی گیرد. این نوع برنامه ریزی با در نظر گرفتن مکان، به عنوان سازمان فضایی و حکمرانی منطقه ای اگر به درستی به کار گرفته شود معمولا اهدافی چون ایجاد تعادل در زمینه امکانات و فرصتهای آموزشی در سطح ملی و منطقه ای، برقراری ارتباط بین دانشگاه علمی- کاربردی با سایر بخشهای اقتصادی و اجتماعی هر منطقه، سیاستگذاری و برنامه ریزی غیرمتمرکز و تفویض اختیار منطقه ای و اجرای این آموزشها، را دربر خواهد داشت. همچنین کمک به کارآفرینی و شرکتهای دانش بنیان در مراکز آموزش علمی- کاربردی با توجه به پتانسیل مناطق با هدف ارتقای توسعه مشاغل، ایجاد چارچوب های مطلوب در زمینه اصلاح پذیرش دانشجو، برقراری تعادل نسبی منطقه ای با کیفیت بخشی به آموزشهای علمی- کاربردی، سیاستگذاری و حرکت در راستای اصل ۴۴ قانون اساسی و کمک به جذب سرمایه گذاری در مناطق مستعد یا مناطقی که در آنها کمتر کار شده است به عنوان اولویت های اساسی به جای صدور مجوز برای شبه دولتی ها، مراکز نظامی و انتظامی، جلوگیری از رشد بی رویه مراکز علمی- کاربردی در مناطقی که این آموزشها به اشباع رسیده را دنبال خواهد نمود. از جنبه های نوآورانه این پژوهش به شناسایی ابعاد و مولفه های برنامه ریزی آمایش سرزمین در توسعه آموزشهای علمی- کاربردی و همچنین تقسیم آنها یعنی روش کیفی و روش نظریه میتوان اشاره نمود چرا که اکثر تحقیقات انجام شده از رویکرد کیفی فاصله گرفته و به سمت رویکردهای کمی پیش رفته اند. بکارگیری تحلیل مضمون و نرم افزار MAXQDA را می توان بکارگیری فن آوری در ساخت نظریه این پژوهش دانست. روشهایی که برای شناسایی مولفه ها و ابعاد برنامه ریزی آمایش آموزشهای علمی- کاربردی استفاده شده است روشهای کمی و کیفی بوده که حرکت این پژوهشها از کیفی به سمت رویکردهای کمی صورت گرفته است. ما یافته های علمی و همچنین مدل های حوزه خارجی را به دلیل

با توجه به میانگین های وضع موجود ۲,۹۵۵۶ و وضع مطلوب ۸,۶۹۲ و حد بالا و پایین که هر دو هم علامت هستند و عدد t ۷۵,۴۴۴ که از ۱,۹۶ بیشتر است و سطح معنی داری ۰,۰۰۰ که از ۰,۰۵ (فرض پژوهشی) کمتر است فرض صفر رد و فرض پژوهشی مبنی بر وجود تفاوت بین وضع موجود و مطلوب نیاز به بازنگری و تهیه چارچوب نظری و کاربردی برای برنامه ریزی آمایش آموزش های علمی کاربردی تایید میشود. همچنین وضع موجود با میانگین ۲,۹۵۵۶ نشان از وضعیت بسیار بد و فاصله آن با وضعیت مطلوب با میانگین ۸,۶۹۲ دارد. به استناد یافته های آماری با اطمینان ۹۵٪ میتوان گفت: بین وضع موجود و مطلوب تفاوت وجود دارد، بعد اقتصادی از همه ابعاد اهمیت بیشتری داشته و در وضع موجود در حالت نامناسبی قرار دارد. در خصوص سنجش تناسب مدل از نظر متخصصان از پرسشنامه استفاده شد. در این پرسشنامه از ۳۰ نفر از متخصصان خواسته شد تا نسبت به سوالات موجود در آن پاسخ دهند. جهت سنجش تناسب چارچوب از آزمون t تک نمونه ای استفاده شد تا وضعیت معناداری گویه های مربوطه مورد سنجش قرار گیرد. با توجه به نتایج آزمون t تک نمونه ای در خصوص تناسب چارچوب می توان گفت که تمامی مولفه ها، اختلاف معناداری با ارزش تست (میان تیف = ۳) دارند و همه آنها معنادار می باشند.

نتیجه گیری

آمایش سرزمین نوعی برنامه ریزی است. برنامه ریزی آمایش سرزمین بدون برنامه ریزی منطقه ای عملا کاربردی نخواهد داشت. در آموزش های علمی- کاربردی بایستی سند ملی آمایش سرزمین ملاک عمل واقع گردد. با نگاهی به وضعیت گذشته و موجود این نظام آموزشی با چالش هایی مواجه می باشد. هرگونه برنامه ریزی آمایش آموزش عالی علمی- کاربردی مستلزم توجه دو رویکرد و اقدام اساسی است:

بررسی، شناخت و تبیین دقیق حوزه آموزش های علمی- کاربردی در مجموعه آموزش عالی مهارتی
بررسی، شناخت و تبیین ساختار جمعیتی، مسائل اجتماعی و اقتصادی هر منطقه و استان برای تصمیم گیری.

برنامه ریزی آمایش آموزشهای علمی- کاربردی عبارت است از مطالعه و بررسی دقیق ابعاد و مولفه هایی که آموزشهای علمی- کاربردی برای توازن و تعادل در توسعه با بهره گیری از امکانات و

روش معادلات ساختاری و شناسایی ابعاد استفاده شد که پرسشنامه ۳۵ سوالی به صورت الکترونیکی از طریق سامانه **porline** بین خبرنگاران توزیع گردید. نتایج نشان داد که چارچوب بهبود کاربست برنامه ریزی آمایش سرزمین در توسعه آموزشهای عالی علمی- کاربردی با ۵ بُعد و ۲۱ مولفه و ۳۵ شاخص قابلیت اجرایی شدن را دارد. با توجه به مطالب ارائه شده چارچوب نظری، پیشینه و نتایج حاصله از بررسی آن و چارچوب ارائه شده توسط محقق میتوان مشاهده نمود که چارچوب اولیه برگرفته از ادبیات پژوهش (مطابق شکل زیر) دارای سه بعد ساختار مدیریتی، برنامه ریزی، مهارتهای کارآفرینی بود:

در این چارچوب، ابعاد مدیریت، برنامه ریزی و مهارتهای کارآفرینی با ۱۰ مولفه شناسایی شد. اما پس از تعیین ابعاد و مولفه ها، چارچوب نهایی دارای ۵ بُعد و ۲۱ مولفه و ۳۵ شاخص بود. در مرحله چهارم برای اعتباریابی چارچوب، از روش اعتباریابی بیرونی با ۵ بُعد استفاده شد. پرسشنامه‌ای در بین ۳۰ نفر از خبرگان علمی کاربردی توزیع گردید و نتایج نشان داد که چارچوب بهبود کاربست برنامه ریزی آمایش سرزمین در توسعه آموزشهای عالی علمی- کاربردی از لحاظ ابعاد سازوکار اجرایی با میانگین ۴٫۱۲، فلسفه و اهداف با میانگین ۳٫۸۹، مبانی نظری با میانگین ۳٫۸۱۵، نظام ارزیابی با میانگین ۳٫۷۰ و اصول اجرایی با میانگین ۳٫۸۰ از اعتبار بالایی برخوردار است. در تحقیقات بررسی شده به صورت مستقیم و یا غیر مستقیم هیچ یک به بررسی این مقوله نپرداخته بودند. در نهایت چارچوب نهایی با پنج بعد و ۲۱ مولفه و ۳۵ شاخص مورد تایید خبرنگاران قرار گرفت. هیچ پژوهشی با این دستاوردها یافت نشد که بتوان با قطعیت عدم همسویی و یا همسویی با آن را مورد بررسی قرارداد. لذا پژوهش مورد بررسی با عنوان «چارچوب بهبود کاربست برنامه ریزی آمایش سرزمین در توسعه آموزشهای عالی علمی- کاربردی» در ایران از نوآوری و خلاقیت خاصی برخوردار است.

شکل ۶ - چارچوب بهبود کاربست برنامه ریزی آمایش سرزمین در توسعه آموزشهای علمی- کاربردی

در محدودیت ها پژوهشهایی که به طور مستقیم به بررسی عناصر انتخاب شده در این پژوهش بپردازند وجود نداشت و مرتبط نمودن نتایج به دست آمده با سایر پژوهشها با صرف وقت زیادی مواجه شد. مبحث چارچوب بهبود کاربست برنامه ریزی آمایش سرزمین در توسعه آموزشهای عالی علمی- کاربردی در ایران جدید است، به همین دلیل پرسشنامه پژوهش برای پاسخ دهندگان ممکن است نامفهوم بوده باشد، این نکته نیز میتواند در پاسخگویی موثر بوده باشد. همزمانی انجام پژوهش با شرایط حاد کرونا محدودیت های زیادی برای ارتباط با پاسخ دهندگان ایجاد کرد. بی توجهی، بی رغبتی و تعصبات پاسخگويان در پاسخگویی، ممکن است بر نتایج تحقیق اثر منفی گذارده باشد. احتمال سوگیری در پاسخگویی به سوالات به دلیل خود گزارشی بودن پرسشنامه. برخورد با موضوع پژوهش به

اینکه خاستگاه این نظریه‌ها، برنامه ریزی آمایش آموزش عالی آن کشورها است می‌پذیریم و به یافته‌های این پژوهشگران بخشهای دیگری که این مولفه‌ها به فرهنگ بومی نزدیک میکند را افزوده ایم. در مرحله اول از ۲۳ مصاحبه برای شناسایی ابعاد و مولفه‌های برنامه ریزی آمایش علمی- کاربردی استفاده و با بهره گیری از روش تحلیل مضمون، ۳۵ شاخص با پنج بُعد استخراج و شناسایی شد. در بُعد اول عوامل فنی و ساختاری دارای ۵ مولفه بود. برخی صاحب نظران مانند مارتونو، اینگا و اچمند از نظر تصمیم گیری به مولفه ساختار مدیریتی بیشتر پرداختند و از این جهت با این بخش همسو بودند، قادری و صالحی عمران نیز بر عواملی همچون تفیض اختیار و مدیریت استانی اشاره داشتند که از این جهت با این پژوهش همسو بودند. در بُعد دوم عوامل محلی و منطقه‌ای دارای ۴ مولفه بود. قوره جیلی به مدیریت منطقه‌ای، آقانباری، امین بیدختی، زولینسکا، اورنستاین، علمداری برنامه ریزی مناطق، حکمرانی و تصمیم گیری منطقه‌ای را به عنوان عوامل مهم در آمایش سرزمین بیان داشتند که با این پژوهش مشابهت داشتند. مارتونو، ابراهیمی، صالحی عمران (۲۲) نیز به عواملی همچون برنامه آموزشی و درسی منطقه‌ای موثر بر آمایش سرزمین اشاره داشتند، تمام پژوهش های بیان شده از جهت همراستایی در مولفه‌ها با پژوهش حاضر همسو بود. به دلیل آنکه برنامه ریزی یکی از اصول اصلی آمایش سرزمین است از این رو هیچ پژوهش ناهمسویی یافت نشد و تمام محققین روی این مفهوم اتفاق نظر داشتند. در بُعد سوم عوامل محیطی و فضایی برنامه ریزی نیز دارای ۴ مولفه بود که با توجه به مولفه‌های جغرافیایی و سازماندهی فضایی، هولتون، صالحی عمران، مارتونو (۲۳) سیریا (۲۰۲۰)، تائو قوره جیلی اعلام کردند که بعد فضایی و محیطی میتواند بر آمایش سرزمین تاثیرگذار باشد از این جهت نتایج این بخش با پژوهش انجام شده همسو بود. در این زمینه هیچ پژوهش ناهمسویی یافت نشد. در بُعد چهارم عوامل اجتماعی که دارای ۴ مولفه بود، لونگوریا، ژرمن، استفان، قوره جیلی، علیجانی با در نظر گرفتن عواملی همچون بوم شناسی، مشارکت ذینفعان و توانمندسازی اعلام کردند که بعد اجتماعی با توجه داشتن به مولفه هایی چون جمعیت، منابع انسانی مناطق، بهره گیری از مشارکت ذینفعان محلی و منطقه- ای میتواند بر آمایش سرزمین تاثیرگذار باشد از این جهت با پژوهش انجام شده همسو بود. هیچ پژوهش ناهمسویی نیز یافت نشد. در بعد پنجم عوامل اقتصادی که دارای ۴ بُعد شد جعفریان، نازیشخان، مالیک و کریمی اقتصاد دانش محور و تاثیر آن بر آموزش و توسعه پایدار منطقه‌ای اشاره داشت، همسو بود. در مرحله دوم، به تعیین وضعیت موجود ابعاد و مولفه‌ها پرداخته شد که مشخص گردید تمام مولفه‌ها و ابعاد کاربست برنامه ریزی آمایش آموزشهای علمی- کاربردی از وضعیت نسبتاً خوبی برخوردار نبوده و در مقایسه با وضعیت مطلوب بسیار ضعیف عمل می‌شود لذا باید بُعد عوامل اقتصادی در مولفه‌های تجاری سازی، اشتغال، کارآفرینی و ارتباط با بازار که دارای کمترین میانگین بوده است، تقویت شود که بیشترین ضعف وضعیت موجود را در امور اجتماعی دیده بود ناهمسویی داشت. در مرحله سوم برای ارائه چارچوب بهبود کاربست برنامه ریزی آمایش سرزمین در توسعه آموزشهای علمی- کاربردی از تلفیق

مثابه یک موضوع سیاسی یا چالش برانگیز موجب افزایش مدت زمان مصاحبه ها و انجام مرحله میدانی پژوهش شد.

پیشنهادات

پیشنهاد میگردد در خصوص ابعاد و مولفه های برنامه ریزی آمایش آموزش های عالی علمی کاربردی از مدیران و مدرسان دانشگاه جامع علمی کاربردی نظرخواهی گردد. برای انجام پژوهش در زمینه تدوین شاخصهای کیفی کاربست برنامه ریزی آمایش سرزمین در توسعه آموزشهای علمی- کاربردی و تشکیل مراکز آموزشی، سیاست های تشویقی اتخاذ شود. نیاز است که سیاستگذاران کلان دانشگاه علمی- کاربردی انجام پژوهش در زمینه تدوین قوانین و مقررات شفاف، که دغدغه فکری موسسین مراکز علمی کاربردی در استانها به ویژه مناطق محروم و مرزی است را به شورای آمایش آموزشهای علمی- کاربردی ارائه نمایند. در زمینه مطالعه وضعیت برنامه های درسی علمی- کاربردی مطابق ابعاد و مولفه های برنامه ریزی آمایش سرزمین طرح های پژوهشی ارائه و انجام شود. با رویکرد آمایش سرزمینی و توسعه کیفی آموزشهای علمی- کاربردی، در زمینه برقراری اجرای دائمی دوره های ارشد پروژه محور از طریق انجام طرحهای تحقیقاتی در جامعه نظرخواهی گردد. در راستای ساختارمند کردن استفاده از آمایش سرزمین در آموزش علمی- کاربردی، دوره های کارگاهی یا طرح های پژوهشی ویژه مدرسان علمی- کاربردی و واحدهای استانی اجرا گردد. این ابعاد در دیگر بخش های آموزش عالی به ویژه در دانشگاه فنی- حرفه ای نیز مورد بررسی قرارگیرد. دانشگاه جامع علمی- کاربردی ضرورت دارد نسبت به تدوین برنامه جامع آمایش سرزمین در دومنطقه حکمرانی استانی و تاسیس مراکز آموزشی را در دستور کار خود قراردهد. ضروری است به منظور موفقیت در اجرای سیاستهای توسعه این چارچوب، شورای برنامه ریزی آمایش آموزشهای علمی- کاربردی" به ریاست رئیس دانشگاه ودبیری معاون پژوهش و فناوری و نیز کمیته های منطقه ای برنامه ریزی آمایش آموزشهای علمی- کاربردی به ریاست روسای منتخب واحدهای استانی تشکیل گردد. همچنین در راستای اصلاح هرم نیروی انسانی مورد نیاز مناطق و بخش های تخصصی کشور و نیز استاندارد سازی آموزشهای علمی- کاربردی براساس ابعاد و مولفه های آمایش سرزمین" زمینه طراحی نظام صلاحیت های حرفه ای" به عنوان یکی از راهبردهای کاربست بهینه آمایش آموزشهای علمی- کاربردی فراهم گردد. در راستای سازماندهی فضایی مراکز آموزش علمی- کاربردی و جلوگیری از گسترش کمی، شورای برنامه ریزی آمایش آموزشهای علمی- کاربردی، "طرح محدود سازی و انحلال مراکز آموزش علمی- کاربردی نظامی و انتظامی و شهرداریها" را تصویب نماید. برای کمک به سازماندهی فضایی مراکز آموزش علمی- کاربردی، دولت به مراکز بخش خصوصی مناطق محروم یا مناطق مرزی تسهیلات بانکی با سود کم بهره، اعطا نماید. نیاز است به منظور فراهم نمودن زمینه کاربست برنامه ریزی آمایش آموزشهای علمی- کاربردی،

قوانین و مقررات مربوط به این بخش، با مشارکت ذینفعان و خبرگان واحدهای استانی و تشکلهای صنفی استانها تدوین شود. شناسایی، جذب و ارتقاء مدیران علمی- کاربردی از طریق آموزش، توسعه و توانمندسازی آنان برای به کارگیری فنون برنامه ریزی آمایش سرزمین در استانها جزئی از راهبردهای توانمند سازی باشد. آماده سازی زیرساخت های حکمرانی منطقه ای بسیار مهم است و میتواند کمک بزرگی به پیاده سازی برنامه ریزی آمایش سرزمین در هر منطقه نماید. با در نظر گرفتن سیاستها و اهداف آمایش سرزمین از ایجاد ساختارهای مهارتی موازی در هیاتهای قانون گذاری جلوگیری شده و در جهت ایجاد هماهنگی و وفای بین دانشگاه فنی- حرفه ای، دانشگاه جامع علمی- کاربردی، سازمان آموزش فنی- حرفه ای در مقوله برنامه ریزی آمایش برنامه مدونی تصویب گردد. مصاحبه ها و مطالعه میدانی نشان داد که در زمان انجام این پژوهش و قبل از آن اختیارتصمیم گیری در اختیارستاد دانشگاه علمی- کاربردی است و واحدهای استانی و مراکز آموزشی صرفا مجری برنامه های ابلاغی از پیش تعیین شده ستاد دانشگاه هستند. لذا از دو

استقلال اساسی ۱

استقلال فرایندی ۲، استقلال واحدهای استانی دانشگاه پیشنهاد میشود. براساس استقلال اساسی دانشگاه تلاش کند اختیارتعمل واحدهای استانی را افزایش دهد. در استقلال فرایندی بایستی اختیار واحدهای استانی در تعیین روشهایی که رسیدن به اهداف و برنامه های کلان دانشگاه را محقق میسازد را افزایش دهند. بخشهای تخصصی کمک بزرگی برای بکارگیری بهینه برنامه ریزی آمایش سرزمین در توسعه آموزشهای علمی- کاربردی هستند. لذا دانشگاه زمینه را برای تشکیل مجدد موسسات آموزش عالی علمی- کاربردی و مهارتی وابسته به بخش با رویکرد متفاوت از گذشته، فراهم ساخته و این بخش ها در سیاست گذاری و نظارت بر مراکز آموزش علمی- کاربردی غیر دولتی با دانشگاه همگام حرکت نموده و از ایجاد مراکز آموزش دولتی وابسته به خود، خودداری نمایند.

References

1. Bajit Pourkardi, Hossein, Amin Bidakhti, Ali Akbar, Rezaei, Ali Mohammad, Salehi Omran, Ibrahim (2017), study of the effective and underlying factors of the implementation of higher education policies in Iran, Iran Higher Education Quarterly, year 10, number 2.
2. Rashidi, Maleeha, Kizouri, Amir Hossein (2017), presenting a model to analyze the development of regional

2 Procedural Autonomy

1 Substantive Autonomy

Semnan: Tehran: Jihad University Scientific Information Center.

11. Nazish Khan, Mohd. Fatima, Samreen(2021), Land Use Planning and Sustainable Development, Aligarh Muslim University, India.

12. Mallick, SK.(2021), Prediction Adaptation Resilience(RAR) Approach A New Pathway Toward Future Resilience and Sustainable Development of Urban Landscape, Geography and Sustainability, 2(2), June.

13. Karimi, Sagher, Pourmand, Hassan Ali, Zakersalehi, Gholamreza, Ehami, Reza (2019), education based on sustainable development in higher education with an emphasis on students' sustainability qualifications, Higher Education Quarterly, year 12, number 1.

14. Zwolinska, Klandia. Lorence, Sylwia. Pomykala, Radoslaw(2022), Sustainable Development in Education From Students Perspective-Implementation of Sustainable Development in Curricula, Sustainability Mag, 14.

15. Orenstein, D,E. Shach-Pinsley, D. (2017). Acomarative Framework for Assessing Sustainability Initiatives at the Regional Scale, Word Development Vol 98.

16. Alamdari, Javad. Asghari, Hossein. Pourshikhian, Alireza. Hosni Mehr, Siddiqeh (1400), an analysis of the challenges and strategies of sustainable regional development with a future research approach, Regional Planning Quarterly, Volume 11, Number 44, pp. 103-118.

17. Fumasoli, Tatina(2018), Strategic Planning in Higher Education, ResearchGate.

18. Motamedinejad, Mohammad Mahdi and Vashghani Farahani, Mashallah (2012), spatial and demographic analysis of the country's scientific-applied student acceptance capacity to organize the development of university courses based on the comprehensive scientific map of the

universities using the structural-interpretive modeling approach, Higher Education Research and Planning Quarterly, Volume 24, Number 4.

3. Tagvi, Seyedah Zeinab, Sadati, Morteza, Kakui, Elah Bakhsh and Jamshidi, Amir (2014), skill training needs assessment based on land use in the industry sector, Academic Jihad Scientific Information Center.

4. Inteziri, Yaqoub (2017), Analysis of the impact of university on regional development in Iran, Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education, Volume 24, Number 2.

5. Nowell, L.S, Norris, J.M, White, D.E, Mousles, N.J(2017). Thematic Analysis Striving to Meet The Trustworthiness Criteria, International Journal of Qualitative Methods Vol 16.

6. Navidbakhsh, Sima, Bakhtiari, Mansoure (2015), from the study of the land of educational planning, Tehran: management and accounting researches, number 29.

7. Qadri Hajat, Mustafa and Ghorbani, Amin (2019), survey and analysis of the geopolitical attitude of the upstream documents of land acquisition in Iran, Tehran: Geopolitics Quarterly, 16th year, number 2.

8. Aghatabari, Jamila, Brimani, Khadijah, Agha Mirzaei Mahali, Tahereh, Safarian Hamdani, Saeed (2017), Amash Sarmeen, a strategy for the development of the country's health, Teb and Tazkiyah Quarterly, Volume 27, Number 2.

9. Jafarian, Babak, Saro, Rahim and Barna, Reza (2018) Identifying the key factors affecting the future state of land use in Tehran province with a future research approach, Land Geography Quarterly, 2016.

10. Amin Bidakhti, Ali Akbar (2013), University and regional development with an emphasis on the role of land use,

country and the five-year development program. Tehran: Jihad University Scientific Information Center.

19. Ebrahimi, Ali (2017), Analytical Review of Pragmatism Theory Impact on Agricultural Vocational and Technical Training, American Scientific Journal for Engineering Technology & Sciences.

20. Lagopoulos, Alexandros(2018), Land Use Planning Methodology and Middle-Ground Planning Theories, Urban Science.

21. Tao, Claire Y.H.(2020), A Comparative Study of Higher Education Governance In Greater China, International Dialogue on Education, Vol 7, N:1.

22. Salehi Omran, Ebrahim (1400), Higher Education in Iran: Considerations, Educational Planning Studies Bi-Quarterly, 9th Volume, Number 18.

23. Martono Muhsin, Nurkhin Ahmad (2020) The Relationship of Good University Governance and Student Satisfaction, International Journal of Higher Education, vol9, No 1.